

**STADS
HAVENS**

**Workshop
Sociaal
Stadshavens**

Verslag

27-02-2025

Definitieve versie 27 maart 2025

Inleiding

Op donderdag 27 februari 2025 organiseerden we de workshop Sociaal Stadshavens. Dit was een initiatief van de Buurtvereniging Oosterpark, Stadshavens bv en ontwikkelaar VanWonen. De workshop was direct populair. Er was ruimte voor 60 deelnemers en binnen enkele dagen nadat de uitnodiging de deur uit was, zaten we al aan het maximum aantal deelnemers. Een aantal deelnemers bleek op het laatste moment verhinderd. Uiteindelijk hebben 56 mensen meegedaan aan de workshop.

Waarom organiseerden we deze workshop? Bij Stadshavens werken we aan de vraag hoe we van Stadshavens een warme, gemengde sociale wijk kunnen maken voor iedereen. We vragen ons af wat hiervoor nodig is en hoe we verbinding kunnen leggen met de Damsterbuurt en de Oosterparkwijk. Vanuit de Buurtvereniging Oosterparkwijk bestond deze vraag al langer. Nu de ontwerpen voor het eerste woongebied steeds meer vorm krijgen, was het moment daar om er ook echt mee aan de slag te gaan met deskundigen, omwonenden en mogelijk nieuwe bewoners.

Tijdens de workshop zijn we met de deelnemers met bovengenoemde vragen aan de slag gegaan. Dat deden we door deelnemers te informeren over de manier waarop sociaal bouwen een plek krijgt in de huidige plannen voor Stadshavens, door te leren van een aantal voorbeeldprojecten en door nog tijdens de ontwerpfase input en nieuwe ideeën op te doen voor een sociaal Stadshavens.

Het programma

De workshop was opgedeeld in twee delen: een panelgesprek en een opdracht in kleinere groepen. Onder leiding van gespreksleider Nienke Alkema (gebiedsmanager Oude Wijken - gemeente Groningen) spraken experts met elkaar en met de deelnemers over een sociale wijk en sociaal bouwen. Hierbij werd ook een aantal voorbeeldprojecten toegelicht door de panelleden.

De panelleden van de avond waren:

- Ruurd Gietema – supervisor Stadshavens, bureau KCAP
- Jannie Vinke – coördinerend architect eerste gebouwen in Stadshavens, Ana Architecten
- Jaap de Graaf – secretaris bewonersorganisatie Oosterpark
- Jeanette Nijkamp – lector Gezonde Stad, Hanzehogeschool
- Ivan Nio – sociaal bouwmeester, gemeente Groningen
- Annet Laurijsen – sociaal regisseur, Nijestee

Terugblik op panelgesprek

Bij binnenkomst hebben we de deelnemers gevraagd aan welke woorden ze denken bij “sociaal Stadshavens”. Wat met name naar voren kwam waren de woorden “groen”, “diversiteit”, “verbinding” en “gemeenschappelijkheid”:

Groen: Oosterpark is groene wijk, we hopen dat Stadshavens erop gaat lijken wat hoeveelheid groen betreft

Er was veel aandacht voor de diversiteit in Sociaal Stadshavens. Maar ook plekken waar een ontmoeting plaats kan vinden werden veel genoemd, zoals sportverenigingen, aan het water en horeca.

Wie waren er aanwezig?

Gespreksleider Nienke Alkema peilde in de zaal wie de deelnemers waren. Een groot deel van de aanwezigen is geïnteresseerd in wonen in Stadshavens in de toekomst. Ongeveer een derde van de aanwezigen is momenteel bewoner in de Oosterparkwijk. Een enkele deelnemer is aanwezig vanwege zijn eigen vakgebied of achtergrond.

Warming up met kennisvragen

Om er in te komen kregen de deelnemers een aantal kennisvragen voorgelegd. De zaal stemde mee met gekleurde vellen. Hieronder de vragen met de juiste antwoorden in groen:

Vraag	Antwoord
Vraag 1. Hoeveel inwoners kent de gemeente Groningen?	234.000 243.000
Vraag 2. Wat is grootste leeftijdscategorie in de gemeente Groningen?	25-45 jaar 45-65 jaar

Vraag 3. Al die inwoners wonen in bijna 125.000 woningen. Hoeveel procent van die woningen in de gemeente Groningen is een sociale huurwoning?	32% 43%
Vraag 4. Hoeveel procent van de Groningers voelt zich wel eens eenzaam?	43% 35%
Vraag 5. Eenzaamheid kan grote gevolgen hebben. Waar is de kans op een depressie het grootst?	<i>In een buitenwijk</i> <i>In een binnenstad</i>
Vraag 6. Wie is er wat u betreft aan zet bij het beheren van een buurthuis en het organiseren van activiteiten in de buurt?	Gemeente <i>Inwoners*</i> <i>*De meeste deelnemers kozen voor inwoners</i>
Vraag 7. Hoeveel procent van de Groninger doet wel eens vrijwilligerswerk?	35% 47%

Veel vragen gingen de deelnemers heel goed af. Vragen 5 en 7 riepen de meeste reactie op. De verwachting was toch echt dat er meer kans op depressie zou zijn in de binnenstad. Dat blijkt niet zo te zijn, toonde Deens onderzoek in 2023 aan. Uit onderzoek van het CPB blijkt dat zo'n 47% procent van de Groningers wel eens vrijwilligerswerk doet. Dat is meer dan verwacht en strookt in de zaal ook niet helemaal met de praktijkervaring.

Voorbeeldprojecten

De panelleden hadden een aantal voorbeeldprojecten meegenomen. Hieronder de belangrijkste punten per project.

Michi-Noeki – Groningen Oosterpark

In de Oosterparkwijk biedt de Michi-Noeki een laagdrempelige buurtkamer waar bewoners even kunnen uitrusten, een kopje koffie kunnen drinken en elkaar kunnen ontmoeten. Dit initiatief speelt in op de groei van alleenwonenden en stimuleert spontane gesprekken door de beperkte binnenruimte en de aantrekkelijke buitenruimte met een grote bank. Hierdoor ontstaat een toegankelijke en sociale ontmoetingsplek die de publieke kwaliteit van de wijk versterkt.

The Family – Delft

The Family in Delft is een woongebouw in een stedelijke omgeving, speciaal ontworpen voor gezinnen. Het gebouw biedt compacte woningen met veel gedeelde ruimtes, zoals speelplaatsen en een leefgalerij. Op deze manier ontmoet je sneller je burens. Dit maakt het wonen praktisch en sociaal betrokken.

GWL Terrein – Amsterdam

Een langer bestaand voorbeeld van gemeenschapsvorming in de stad is het GWL-terrein in Amsterdam, de eerste ecowijk van Nederland. Deze autovrije wijk combineert duurzaamheid met sociale samenhang door gemeenschappelijke volkstuinen, appel- en perenbomen in de openbare ruimte en een voetbalveldje dat intensief door buurtbewoners wordt gebruikt. De gezamenlijke tuintjes tussen de gebouwen dragen bij aan de betrokkenheid in de wijk, met een vaste onderhoudsdag op zaterdag waar experts en bewoners samenwerken.

Wat vinden aanwezigen?

Aan de hand van een aantal stellingen vroegen we deelnemers om hun mening. Met behulp van gekleurde papieren lieten bezoekers zien wat hun voorkeur was. In de onderstaande tabel de uitkomsten.

Stelling	Uitskomst meerderheid
Contact met de burens het liefste <i>dagelijks</i> of <i>zo nu en dan</i>	Af en toe contact met burens is voldoende
Een <i>goede buur</i> is beter dan een <i>verre vriend</i>	Een goede buur
Delen van tuin/auto/schuur: meer <i>privé</i> of <i>gezamenlijk</i>	De meningen zijn verdeeld
<i>Kinderdagverblijf met koffiehoeke voor halen en brengen</i> of <i>gemeenschappelijke tuin met kas en regelmatig samen wieden en oogsten</i>	Gemeenschappelijke tuin
Wat maakt een gemeenschappelijke fietsenstalling leuk: een <i>zitplek</i> of een <i>ruimte voor reparatie</i>	Een ruimte voor reparatie

Liever één centrale plek waar 'alles gebeurt' of
verschillende plekken ieder met zijn eigen activiteiten

Verschillende plekken met iedere
plek zijn eigen activiteiten

Terugblik op de opdracht in kleinere groepen

In kleinere groepen werd een opdracht gedaan. Elke deelnemer verplaatste zich hiervoor in één van de volgende personages. Bij aanmelding voor de workshop hebben we de deelnemers gevraagd een personage te kiezen:

- **Gerard** – 79 jaar, gepensioneerd, woont samen met partner
- **Gwen** – 52 jaar, maatschappelijk werker, woont samen met partner en kinderen
- **Annie** – 64 jaar, arbeidsongeschikt, woont samen met hond Hannus
- **Carlos** – 43 jaar, kaakchirurg, woont alleen
- **Linda** – 34 jaar, basisschooljuf, woont met partner en kind van 1 jaar oud
- **Tim** – 23 jaar, ICT-er, woont in een aangepaste woning wegens zijn rolstoel

Om te bepalen wat belangrijke momenten en plekken in de wijk zijn voor ontmoetingen, gingen deelnemers een dag uit het leven van de personages nabootsen. Op een plattegrond werden bewegingen in de wijk getekend. Zo ontstonden mooie gesprekken over benodigdheden voor contact, maar ook over praktische zaken zoals een logeerplaats voor visites.

Uitkomsten per personage

Gerard, gepensioneerd, 79 jaar

Gerard is al 50 jaar getrouwd met Ina. Gerard was hoogleraar aan de Universiteit in Groningen en in zijn vrije tijd is hij vogelaar. Ze wonen nu in een groot herenhuis aan de Herenweg en willen graag kleiner en energiezuiniger wonen. Ina wil graag dichterbij de stad wonen zodat ze samen lopend naar het theater, een museum of naar de bioscoop kunnen.

Gerard woont waarschijnlijk in het blok waar een **woongenootschap** is gepland. Nu samen, maar dat is ook fijn voor het geval een van de twee alleen achterblijft. Hij wil graag in de **wijk blijven**. Hij heeft behoefte aan een gezamenlijke woonkamer waar activiteiten worden gepland. Ook een **buurtkeuken** met een **aantrekkelijk geprijsde kop koffie of maaltijd** trekt hem. Hij gaat ook graag naar het **Forum** voor een lezing. **Sporten/bewegen** doet hij in het **compacte buurthuis** waar ook een cursusruimte is en een **openbaar toilet**. In één groep heeft Gerard **geen behoefte** aan sociale contacten en voorzieningen **in de buurt**. Hij heeft een **groot sociaal netwerk - buiten de wijk**; in de stad en daarbuiten.

Gwen, maatschappelijk werker, 52 jaar

Gwen woont samen met Ravi in Assen. Zowel Gwen als Ravi werken in Groningen, daarom verhuizen ze naar Stadshavens. Ze moeten wel wat inleveren op de ruimte, want ze hebben een samengesteld gezin met 3 puberkinderen (2 van Gwen, 1 van Ravi). Ze wonen eens in de 4 weken allemaal tegelijkertijd in huis.

Gwen woont in een compacte stadswoning met voldoende (**logeer**)ruimte voor haar kinderen. Misschien gezamenlijk in het pand? Er zijn snelle fietsverbindingen met de middelbare school. Ze is bewust bezig met duurzaamheid en wil graag **streekproducten**. **Groene buitenruimte** is belangrijk, met voldoende schaduw. Ook wil ze graag fijne een (**hang**)plek voor haar pubers. Het **buurthuis** bezoekt ze voor sportlessen.

Annie, vrijwilligerswerk, 64 jaar

De man van Annie, Wim, is vorig jaar overleden. Annie gaat met hond Hannus vanuit Vinkhuizen in Stadshavens wonen om wat kleiner te wonen en dichterbij de stad. Haar kinderen wonen in Meerstad, ook dat is goed bereikbaar vanuit Stadshavens. Ze is creatief en houdt van gezelligheid. Dat is de reden dat ze vrijwilligerswerk doet in een zorgcentrum in de binnenstad.

Annie woont in een kleinere woning dichtbij de EMG aan de kade. Ze heeft behoefte aan een gedeelde **logeerkamer** zodat bezoek kan blijven slapen. Ook ontmoet ze graag hondenbezitters op een veldje. Voor haar creatieve kant zou ze graag een **gezamenlijk atelier**/knutselplek willen. Dat kan ook in het **buurthuis**. Winkeltjes graag dichtbij en **bereikbaar met scootmobiel**. De **oversteek van het Damsterdiep** is belangrijk. De scootmobiel moet ze goed kunnen stallen. Annie wil graag een **gedeelde tuin** en een **speeltuintje** voor de kleinkinderen.

Carlos, kaakchirurg, 43 jaar

Carlos komt uit Spanje, maar is vanwege de (inmiddels gestrande) liefde naar Groningen verhuist. Hij gaat verhuizen naar een appartement in Stadshavens vanwege de perfecte ligging ten opzicht van het ziekenhuis en vanuit hier kan hij heerlijk hardlopen en wielrennen. Carlos is recent begonnen als kaakchirurg in het UMCG. Hij kent eigenlijk nog niemand en vindt het ook lastig om contacten te leggen omdat hij de Nederlandse taal nog niet beheerst.

Carlos woont in een penthouse met mooi uitzicht. Hij **sport** graag en **rent vaak richting Kardingse**. In de dwaalstraat ontmoet hij vaak andere sportieve buurtgenoten. Ze maken een praatje op een van de **grote banken**. Voor zijn **fiets** heeft hij goede **berging** nodig. Hij is regelmatig te vinden op het **Stadshavensplein** en in de **horeca** bij oa **EMG**. Hij **werkt** ook wel eens in het Stadshavenshuis. Hij blijft graag leren en volgt regelmatig **cursussen** in de wijk.

Linda, basisschooljuf, 34 jaar

Linda woont samen met Erik en haar kindje Guus (1 jaar) in de binnenstad. De woning past nu, met 1 kindje, nog net, maar met de gewenste gezinsuitbreiding gaan ze verhuizen naar Stadshavens. Ze kiezen juist voor deze plek omdat dit dicht bij hun oude buurtje ligt waar hun vrienden nog wonen. Ze bespelen beide een muziekinstrument en houden van een biertje in een kroegje op loopafstand.

Linda woont in een huis met veel buitenruimte om te **spelen**. Ook **opbergruimte** voor kindwagens etc is belangrijk. Ze komt vaak bij de **kinderopvang** en ook bij de **koffietentjes** in de wijk. Ze gebruikt haar bakfiets veel en doet het liefst boodschappen dichtbij. **Yoga** doet ze in het **buurthuis** waar ze ook **muziek maakt**. Ze eet er ook wel eens een **betalbaar hapje** mee. In het **Oude Politiebureau** spreekt ze vaak af met andere moeders. Die ziet ze ook bij de **vele speelplekken** in Stadshavens waar fijne banken bij staan.

Tim, ict-er, 23 jaar

Tim zit al vanaf zijn 5^e in een rolstoel. Hij woont met zijn ouders in Bedum. Na zijn afgeronde HBO studie, heeft hij nu fulltime baan als ICT-er bij de gemeente Groningen en verhuist naar Stadshavens om zelfstandig naar zijn werk te kunnen gaan. Tim is sportief en heeft een passie voor basketbal.

Tim woont in een **rolstoelvriendelijke woning** aan het Damsterdiep waar hij makkelijk de **bus** kan pakken. In zijn blok wonen allerlei verschillende mensen. Hij gaat graag naar de **kleine winkeltjes in de wijk**. Sporten doet hij graag op het **centrale sportveld**. Dat veld ligt vlakbij het **hotel** en het **café**. Op het Stadshavensplein is regelmatig een **markt** waar veel buurtgenoten naartoe gaan. Ook is daar vlakbij het **gezondheidscentrum**. Hij gaat naar het **buurthuis in de Oosterparkwijk**.

Samenvatting

Hieronder een samenvatting van de teruggekoppelde punten uit elke groep.

- **Voorzieningen** zijn van groot belang voor een aantrekkelijke wijk. Ze moeten **niet te ver weg** zijn. Denk daarbij aan een buurtkeuken en een buurtsuper. Ook een markt (met streekproducten) zou een mooie ontmoetingsplek zijn;
- De **pakkethub** wordt veel gebruikt. Daar komen mensen elkaar tegen. Hoe kunnen we daar wat meer uithalen? Een plek om te **sleutelen aan een fiets** komt ook meerdere keren terug;
- Is er behoefte aan een **eigen buurthuis**? Niet iedere groep denkt daar hetzelfde over. In de Oosterparkwijk is een mooi buurthuis, daar kan iedereen gebruik van maken zegt een aantal groepen. Een andere groep geeft aan dat te ver te vinden en behoefte te hebben aan een eigen plek dichtbij in het hart van de wijk (nabij EMG) eventueel gecombineerd met **werkruimtes/atelier** en ruimte voor **sportlessen**. Een plek met een **aantrekkelijk geprijsde maaltijd en koffie** wordt regelmatig genoemd;
- **Eigenaarschap**: samen delen van voorzieningen lijkt heel aantrekkelijk. Maar let op eigenaarschap. Wie zorgt ervoor dat de boel netjes blijft? En hoe zorg je voor eigenaarschap bij de grote binnentuinen? De omvang is zo groot en er wonen zoveel mensen dat de vraag is of het gaat werken. Niet iedereen zal elkaar kennen. Misschien opdelen in **kleinere zones**? En wie heeft welke **rol** bij het **ontwerp** van de binnentuinen en het **onderhoud**. Wellicht zijn **gedragsregels** ook nodig zodat het voor iedereen een prettige plek blijft. Denk ook eens aan een **buurtconciërge**;
- Het wordt best een ‘drukke’ plek met veel bewoners. Let erop dat je ook **rust** kunt opzoeken;
- Denk ook aan een **hondenveldje**. Daar ontmoeten baasjes en honden elkaar;
- Een **gezamenlijke logeerplek** zou heel fijn zijn, zeker voor de wat kleinere woningen;
- Hoe zorgen we voor beweging in Stadshavens? “**Heel Stadshavens beweegt**”;
- Vergeet de **pubers** niet. Hoe maken we voor hen een fijne (hang)plek zonder dat er overlast ontstaat?
- **Blijf in de wijk**: sociale contacten bouw je in de loop der jaren op. Die hoeft je niet te verbreken als je je **wooncarrière in de wijk** zou kunnen maken. Bouw daarom voor iedere levensfase in Stadshavens;
- De **oversteek van het Damsterdiep** is erg belangrijk gebruik van voorzieningen over en weer te stimuleren. Dat geldt ook voor een goede en veilige **verbinding** van en naar de **binnenstad**;
- Nagenoeg alle groepen vragen **aandacht voor toegankelijkheid** voor minder validen, rolstoelers, kinderwagens.

Stads havens

Uitnodiging workshop

Wanneer: DONDERDAG 27 FEBRUARI
Hoelaat: 19:30 UUR - 21:30 UUR
Waar: DAMSTERDIEP 271

Workshop Sociaal Stadshavens

Wat is daarvoor nodig?

*Deze workshop is een gezamenlijk initiatief van de
Verenging Oosterparkwijk, project Stadshavens en VanWonen.*

Aan het Eemskanaal komt de nieuwe wijk Stadshavens. De ontwerpen voor de eerste woongebouwen worden nu gemaakt. We verwachten de eerste nieuwe bewoners in 2027.

We willen graag dat Stadshavens een fijne gemengde gemeenschap wordt die ook verbinding legt met omliggende buurten als de Damsterbuurt en de Oosterparkwijk. Wat is daarvoor nodig? Dat onderzoeken we tijdens onze eerste workshop Sociaal Stadshavens.

Doe jij mee?

Zie jij jezelf al in Stadshavens wonen? Of woon je in de buurt? Of vind je het gewoon interessant om mee te denken over de ontwikkeling van deze nieuwe wijk? Heb jij zin om met ons de handen uit de mouwen te steken en samen te onderzoeken hoe we van Stadshavens een warme sociale wijk maken? Meld je dan aan voor de workshop Sociaal Stadshavens. Er is een beperkt aantal plaatsen beschikbaar.

Aan de slag met sociaal bouwen

Wat gaan we doen? We beginnen met een panelgesprek: een bijeenkomst waarbij deskundigen, bijvoorbeeld een architect of deskundige gezonde leefomgeving, ideeën uitwisselen met elkaar en het publiek. We bespreken wat we verstaan onder sociaal bouwen en wat we kunnen leren van andere projecten. Na een korte pauze kruipen we in de huid van nieuwe bewoners. Met de ontwerptekeningen op tafel gaan we kijken hoe we het gemeenschapsgevoel en ontmoeting kunnen stimuleren.

**We hopen je te zien op
donderdag 27 februari!**

VRAGEN?

info@stadshavens.nl

Meld je aan via
**→ [stadshavens.nl](https://stadshavens.nl/workshop)
/workshop**